

Summary. Spreading of *Typha laxmannii* (Typhaceae) in the Silesian Upland. *Typha laxmannii* Lepech. is a new anthropophyte species which spreads throughout Poland as a hemiagriophyte. In year 2004, the species has been found in N part of Trzebinia-Siersza (square of the ATPOL grid: DF46); one big locality on artificial bed stream Jaworznik. Modified map of *Typha laxmannii* distribution in Poland is also presented.

LITERATURA

- BARYŁA J., BRÓŻ E., CZYŁOK A., MICHALEWSKA A., NIKIEL A., NOBIS M., PIWOWARCZYK R. & POLOCZEK A. 2005. *Typha laxmannii* Lepech. The new, expansive kenophyte in Poland: distribution and taxonomy. – Acta. Soc. Bot. Pol. **74**(1): 24–28.
- ZAJĄC A. & ZAJĄC M. (red.) 2001. Atlas rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce. s. xii + 714. Nakładem Pracowni Chorologii Komputerowej Instytutu Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.

MARCIN WOCH, *Instytut Botaniki im. W. Szafera Polskiej Akademii Nauk, ul. Lubicz 46, PL-31-512 Kraków, Polska; e-mail: jurania@wp.pl*

Przyjęto do druku: 13.12.2004 r.

Lolium remotum (Poaceae) – nowe stanowiska starego chwastu

Lolium remotum Schrank to wyspecjalizowany chwast upraw lnu. Podobnie jak inne chwasty lnowe, powstał w wyniku ukierunkowanej selekcji w trakcie uprawy i pozyskiwania materiału siewnego. Gatunkiem rodzicielskim jest *L. temulentum* L. (HJELMQVIST 1950). *Lolium remotum* ma w Polsce status *archaeophyta anthropogena* (ZAJĄC 1988).

Gatunek ten był pospolity jeszcze w latach 50. i 60. XX w. Na skutek intensyfikacji zabiegów agrotechnicznych, stosowania herbicydów i rozwoju technik oczyszczania materiału siewnego znalazł się na granicy wymarcia (KORNAŚ 1977; ZAJĄC & ZAJĄC 2001).

Przyczyną pośrednią zanikania *Lolium remotum* było także znaczne zmniejszenie powierzchni upraw lnu. Na Lubelszczyźnie len uprawiano przede wszystkim na Nizinie Południowopodlaskiej (okolice: Międzyrzecz Podlaskiego, Łukowa, Stoczka Łukowskiego i Kocka; na Wyżynie Lubelskiej (koło Puław, Piotrawina, Wysokiego i Turobina) oraz na Rostoczku Zachodnim i Środkowym (okolice Kraśnika, Modliborzyc, Goraja i Szczębrzeszyna). Poza *L. remotum*, występowały tam inne chwasty lnowe: *Cuscuta epilinum* i *Camelina alyssum* (ZAJĄC & ZAJĄC 2001).

Obecny obszar uprawy lnu to 14 gmin położonych w południowej części Wyżyny Lubelskiej i na Rostoczku. Sięga od Godziszowa na zachodzie po Nielisz na wschodzie, na północy sięga Krzczonowa, na południu po okolice Frampola (Rostocze). Len uprawia się także w okolicach Fajslawic (Wyżyna Lubelska).

W czasie prowadzonej w 2003 i 2004 r. penetracji upraw lnu odnaleziono *Lolium remotum* na 13 stanowiskach (w nawiasach podano położenie w kwadracie ATPOL o boku jednego kilometra):

Wyżyna Lubelska: Wysokie (FE6836, 6846), Dragany (FE6878), Sułowice (GE7084);

Roztocze: Chrzanów (FE7883), Otroczyca (FE7872), Tokary (FE7863), Godziszów (FE8748, 8749), Frampol (FE8899, 9900), Gródki (FE8902), Hosznia Abramowska (FE8954).

Lolium remotum stwierdzono w około 5% penetrowanych upraw lnu. Zagęszczenie jest bardzo małe, wynosi około 20–100 osobników/ha.

Zbiorowiska chwastów, w których występuje *Lolium remotum* są bardzo zróżnicowane – żaden z gatunków nie osiąga IV i V klasy stałości. Spośród gatunków charakterystycznych dla klasy *Stellarietea mediae* częściej i liczniej występują gatunki chwastów upraw okopowych (rzęd *Polygono-Chenopodietalia*) niż chwasty zbóż (rzęd *Centauretalia cyani*). Z pierwszej grupy najczęściej występuje *Sonchus oleraceus* i *Chenopodium album*, z drugiej grupy – *Apera spica-venti*. Częstymi składnikami fitocenoz są: *Matricaria maritima* subsp. *inodora* i *Viola arvensis* (klasa *Stellarietea mediae*) oraz *Convolvulus arvensis*, *Elymus repens* i *Equisetum arvense*.

W 2004 r. prowadzono eksperymentalną uprawę *Lolium remotum* z nasion pochodzących ze stanowiska koło Frampola.

Summary. *Lolium remotum* (Poaceae) – new localities of an old weed species. *Lolium remotum* Schrank (hardy ryegrass) is a flax weed considered as extinct in Poland. In 2003 and 2004 it was found in 13 new localities in the southern part of the Lublin Upland and Roztocze Hills (SE Poland). The hardy ryegrass was found in 5% of checked flax fields, densities of this weed are 20–100 individuals per ha.

LITERATURA

- HJELMQVIST H. 1950. The flax weeds and the origin of cultivated flax. – Bot. Not. **2**: 257–298.
- KORNAŚ J. 1977. Zespoły synantropijne. – W: W. SZAFER & K. ZARZYCKI (red.), Szata roślinna Polski, **1**, s. 442–465. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa.
- ZAJĄC A. 1988. Studies on the origin of archaeophytes in Poland. Part IV. Taxa of Pontic–Pannonian, Mediterraneo–South Asiatic, South Asiatic and Middle European origin. Archaeophyta anthropogena. Archaeophyta resistencia. Archaeophytes of unknown origin. – Zesz. Nauk. Uniw. Jagiell. Pr. Bot. **17**: 23–51.
- ZAJĄC A. & ZAJĄC M. (red.) 2001. Atlas rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce. s. xii + 714. Nakładem Pracowni Chorologii Komputerowej Instytutu Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.
- MAREK KUCHARCZYK, Zakład Ochrony Przyrody, Instytut Biologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, ul. Akademicka 19, PL-20-033 Lublin, Polska; e-mail: Marek.Kucharczyk@umcs.lublin.pl

Przyjęto do druku: 26.11.2004 r.